

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1

Titlul prezentului proiect de act normativ

HOTĂRÂRE

privind aprobarea *Programului național de sprijin pentru utilizarea corectă a limbii române* și pentru alocarea unei sume din Fondul valutar al Ministerului Educației, respectiv din bugetul activităților finanțate integral din venituri proprii

Secțiunea a 2 –a

Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

Prezentul act normativ a fost elaborat la inițiativa Ministerului Educației, în conformitate cu prevederile art. 108 alin. (2) din Constituția României, republicată, ale art. 144 alin. (1) din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 130 alin. (3) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare și ale art. 3 din Ordinul nr. 4694/2024 privind virarea de către instituțiile de învățământ superior de stat a procentului de 5% din sumele încasate de la studenții și cursanții străini către Ministerul Educației.

2.2. Descrierea situației actuale

Ministerul Educației, organ de specialitate al administrației publice centrale, are rol de sinteză și coordonare în aplicarea Strategiei și Programului de guvernare în domeniul educației, formării profesionale și cercetării științifice universitare, cu drept de inițiativă și de execuție în domeniul politicii financiare și al resurselor umane din sfera educației, formării profesionale și cercetării științifice universitare.

Misiunea Ministerului Educației este de a sprijini prin politici publice adecvate o educație adaptată nevoilor prezente și viitoare, de a concepe și pune în practică noi modele de organizare a sistemului educațional, relevante pentru transformările societății. Planul Strategic Instituțional al Ministerului Educației evidențiază programele și proiectele prin care se realizează politicile publice planificate, corelându-le cu alocările financiare. Planul vizează, de asemenea, asigurarea guvernanței și exercitarea eficientă și transparentă a atribuțiilor care revin Ministerului Educației.

În Planul Strategic Instituțional obiectivul strategic 2 aferent sectorului educație este: *Creșterea accesului și participării la o educație echitabilă și de calitate pentru toți copiii și elevii din învățământul preuniversitar*. Programul care sprijină atingerea acestui obiectiv strategic este *Educație preuniversitară*, program ce vizează îmbunătățirea și diversificarea serviciilor educaționale, creșterea accesului și participării la o educație echitabilă și de calitate pentru toți copiii și elevii din învățământul preuniversitar.

Operaționalizarea Proiectului România Educată prin implementarea setului aferent de obiective și ținte strategice, având ca efect îmbunătățirea rezultatelor învățării la nivelul învățământului preuniversitar, are în vedere creșterea calității învățământului preuniversitar din România prin: îmbunătățirea infrastructurii școlare; adecvarea curriculumului centrat pe competențe la nevoile pieței muncii; implementarea unor măsuri integrate pentru îmbunătățirea rezultatelor la examene, concursuri, competiții naționale și internaționale și la testările internaționale standardizate.

Programul OCDE pentru evaluarea internațională a elevilor (PISA) din 2022 a arătat că aproape jumătate dintre tinerii români în vârstă de 15 ani s-au situat sub nivelul de referință al competenței (nivel 2) la matematică și la lectură (49% la matematică, 42% la lectură). Pe lângă impactul puternic al statutului socioeconomic asupra performanței educaționale, persistă și un decalaj mare între mediul rural și cel urban în educație. Țintele, pe termen lung, asumate la nivel național în reforma sistemului național de educație vizează optimizarea, până în 2030, a indicatorilor privind performanța sistemului de învățământ preuniversitar și alinierea la țintele asumate la nivel european, printre care cea vizând reducerea cu minimum 50% a prezentei rate de analfabetism funcțional, astfel încât, la orizontul 2030, să ajungă la cel mult 20%. În această direcție, îmbunătățirea competenței lingvistice și a celei de literație este o prioritate în sistemul de învățământ preuniversitar, iar una dintre modalitățile de atingere a obiectivului vizează creșterea interesului pentru lectură, a nivelului cultural în rândul comunității școlare și asigurarea însușirii limbii române, încurajarea învățării acesteia. Un rol important îl va avea Programul Național „O carte pentru fiecare”, program promovat de Legea învățământului preuniversitar 198/2023. Sunt necesare, însă, și alte programe și acțiuni actualizate și adaptate la schimbările socioculturale, care să susțină atingerea țintei propuse.

Îndreptarul ortografic, ortoepic și de punctuație este o lucrare normativă a limbii române, referitoare la ortografia, ortoepia și punctuația acesteia. Edițiile succesive ale lucrării au fost elaborate de către colective de specialiști din Institutul de Lingvistică și aprobate de Academia Română.

În anul 2024, continuând tradiția acestor îndreptare academice, a apărut ediția a VI-a a îndreptarului, cea anterioară datând din 1995. Titlul acestei ediții este „Îndreptar

ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație”. Lucrarea, elaborată de către un colectiv de autori și dezbătută public, a primit acordul științific din partea Comisiei academice de cultivare a limbii și a Consiliului științific al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan — Alexandru Rosetti” și a fost aprobată și de conducerea Academiei Române.

Lucrarea este una normativă, menită să impună norma literară și să ofere soluții corecte în cazurile de variație lingvistică, asigurând utilizarea corectă a limbii române literare actuale. Având o largă destinație, Îndreptarul se adresează atât utilizatorilor specialiști, cât și celor nespecialiști, mai precis tuturor acelor care folosesc limba română în manifestarea ei orală sau scrisă, constituind o resursă didactică importantă pentru profesori și elevi.

În prima parte a „Îndreptarului ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație” se prezintă criteriile de elaborare a lucrării, precum și principiile ortografiei românești, urmate de sinteze normative pentru fiecare dintre clasele lexico-gramaticale; partea a doua, destinată vocabularului propriu-zis, cuprinde, în ordine alfabetică, cuvintele și formele cu dificultăți normative. Sunt incluse fie cuvinte cu greșeli curente de utilizare (în scriere, în pronunție, în silabație, în despărțirea la capăt de rând, în accentuare, în flexiune etc.), fie cuvinte cu variație de uz, recomandându-se, în fiecare caz, forma literară corectă. Astfel, cartea poate fi utilizată ca resursă cu precădere la activitățile didactice de limba și literatura română, fie la orele din trunchiul comun, fie la cele de opțional. Totodată, ea poate reprezenta un instrument de lucru valoros în pregătirea pentru examene și concursuri naționale, în cadrul activităților de educație media, al celor de la cluburi de lectură sau dezbateri, facilitând atât elevilor, cât și cadrelor didactice, accesul la informații actualizate și pertinente privitoare la norma limbii literare, în vederea utilizării corecte, adecvate și eficiente a limbii române în comunicarea orală și scrisă.

2.3. Schimbări preconizate

Prin prezentul proiect, în conformitate cu prevederile art.144 alin. (1) din Legea învățământului preuniversitar nr.198/2023, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 130 alin. (3) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, se propun instituirea și finanțarea din Fondul valutar al Ministerului Educației, respectiv din bugetul activităților finanțate integral din venituri proprii, a unui program național de sprijin pentru utilizarea corectă a limbii române, care va fi derulat de către Ministerul Educației în anul școlar 2024-2025.

Se aprobă finanțarea *Programului național de sprijin pentru utilizarea corectă a limbii române* pentru anul școlar 2024-2025, cu suma de 270000 de lei, din Fondul valutar al Ministerului Educației, respectiv din bugetul activităților finanțate integral din venituri proprii, capitolul 65.10 „Învățământ”, Titlul 57 „Asistență socială”.

Programul național de sprijin pentru utilizarea corectă a limbii române are drept obiectiv însușirea și valorificarea corectă de către elevi și cadre didactice a limbii române, în concordanță cu normele ortografice, ortoepice, morfologice și de punctuație actuale. Activitățile propuse în cadrul *Programului național de sprijin pentru utilizarea corectă a limbii române* constau în: activități de predare-învățare-evaluare a limbii române, în care să fie evidențiate raporturile dintre

normă și uz; introducerea și dezvoltarea unei cutume didactice constând în inserarea în cadrul orelor de limba și literatura română a unor secvențe ortografice, ortoepice, morfologice și de punctuație; întâlniri metodice ale cadrelor didactice din aria curriculară Limbă și comunicare, în care să fie discutate și accesibilizate informații despre norma lingvistică în vigoare; activități în cadrul bibliotecilor școlare și al centrelor de informare și documentare, al cluburilor de lectură sau de dezbateri, despre dinamica limbii și a societății și utilizarea corectă a limbii în variate situații de comunicare orală și scrisă; activități de pregătire pentru examene și concursuri naționale și activități de educație media cu integrarea noutăților normative ale limbii române.

În scopul ducerii la îndeplinire a obiectivului *Programului național de sprijin pentru utilizarea corectă a limbii române* și al derulării activităților propuse, se va achiziționa (cu respectarea prevederilor art. 7, alin. (5) din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice) și distribui pentru dotarea bibliotecilor tuturor unităților de învățământ gimnazial și liceal de stat din România lucrarea științifică „Îndreptar ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație”, ediția 2024, ca instrument de lucru pentru facilitarea atât pentru elevi, cât și cadre didactice, în contextul unei adaptări continue la evoluția societății și a limbii române, a accesului la informații actualizate și pertinente privitoare la norma lingvistică, în vederea utilizării corecte, adecvate și eficiente a limbii române în comunicarea orală și scrisă.

2.4. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.2. Impactul social

Se asigură desfășurarea unui proces didactic conform standardelor de calitate specificate prin lege.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.4. Impactul macroeconomic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.5. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.6. Impactul asupra mediului înconjurător Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.9. Alte informații Nu este cazul.						
Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv cu privire la cheltuieli și venituri						
- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: 1. impozit pe profit 2. impozit pe venit b) bugete locale 1. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: 1. contribuții de asigurări d) alte tipuri de venituri						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: 1. impozit pe profit 2. impozit pe venit b) bugete locale 1. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: 1. contribuții de asigurări d) alte tipuri de venituri						
4.3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						

4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: 1. fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată; Nu este cazul. 2. declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară Nu este cazul.						
4.8. Alte informații Prezentul act normativ nu generează influențe financiare asupra bugetului general consolidat.						
Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
5.1 Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ Nu este cazul						
5.2 Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
5.3 Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE) Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect. 5.3.1 Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect. 5.3.2 Măsurile normative necesare aplicării actelor legislative UE Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
5.4 Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
5.5 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
5.6 Alte informații Nu sunt.						

Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
6.1 Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
6.2 Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
6.3 Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
6.4 Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
6.5 Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul de act normativ este supus spre avizare Consiliului Legislativ.	
6.6 Alte informații Nu sunt.	
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
7.1 Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
7.2 Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
Secțiunea a 8-a Măsurile privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ	

8.1 Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
8.2 Nu sunt.	Alte informații

Față de cele prezentate, a fost promovat prezentul proiect de *Hotărâre de Guvern* privind aprobarea *Programului național de sprijin pentru utilizarea corectă a limbii române* și pentru alocarea unei sume din Fondul valutar al Ministerului Educației, respectiv din bugetul activităților finanțate integral din venituri proprii, proiect pe care îl supunem Guvernului spre adoptare.

Ministrul Educației,

Ligia DECA

AVIZĂM FAVORABIL:

Viceprim-Ministru,

Marian NEACȘU

Ministrul Finanțelor,

Marcel- Ioan BOLOȘ

Ministrul Justiției,

Alina-Ștefania GORGHIU